

Archeoloog Sander Gerritsen beantwoordt de vraag van een bezoeker.

FOTO RENÉ POP Scherven die in de bodem werden aangetroffen.

FOTO RENÉ POP

OPGRAVING 'Die kuilen hadden in de prehistorie waarschijnlijk een rituele functie'

Zandkorrels verbergen leeftijd burgwal

Het regent pijpenstelen, maar dat weerhoudt veel Texelaars er dinsdagmiddag niet van om een kijkje te nemen bij de archeologische opgravingen in de Kantoorstraat.

Anja Roubos

Den Burg ■ Archeoloog Sander Gerritsen geeft vanuit de diepe sleuf op de plek waar vroeger discotheek Jelleboog stond uitleg over wat zijn team tot nu toe ontdekt heeft. Staand op het blootgelegde maai-veld van drieduizend jaar geleden wijst hij op een zogenaamde kuilenkrans.

„Die ronde verkleuringen in de bodem zijn kuilen die in de prehistorie door mensen zijn uitgegraven. We weten eigenlijk niet waarom ze dat deden. Ik denk dat het een rituele functie had in het kader van voorouderverering. Het zijn geen graven en er zit niks in.”

De wand van de sleuf waarin Gerritsen staat, toont een strak overzicht van de tijdperken die sindsdien zijn verstreken. Gerritsen laat de golvende ploegsporen zien uit de ijzertijd, van tweehonderd jaar voor tot tweehonderd jaar na Christus. De schuine lagen dateren uit de middeleeuwen, toen de burgwal van Den Burg werd opgeworpen tot een hoogte van drie meter.

Er is ook een duidelijke stapel zo-

Vrijwilligster Annet van Boven toont scherven en flessen die uit de bovenste aardlagen tevoorschijn kwamen.

FOTO RENÉ POP

den te zien, een hele grote voorloper van de tuinwal, grapt de archeoloog. „Dit is tof, zo'n gaaf profiel van een burgwal heb ik nog nooit gezien”, zegt hij enthousiast. „Dat komt omdat burgwallen vrij zeldzaam zijn.”

Een deel van de middeleeuwse gracht van Den Burg is uitgegraven en staat weer vol met water. Lang is aangenomen dat deze gracht en burgwal in de veertiende eeuw werden aangelegd, maar nu is een scherf van een bolpot uit de tiende eeuw gevonden die erop zou kunnen duiden dat de verdedigingswerken vier eeuwen ouder zijn. Het archeologisch team denkt dat deze buitenste burgwal weleens tegelijkertijd met de binnenste ring rond de kerk kan hebben gefunctioneerd.

Universiteit

Onderzoekers van de universiteit van Wageningen komen woensdag bodemonsters nemen voor OSL-onderzoek, dat deze kwestie kan ophelderen. „Zij kunnen zien wanneer zandkorrels voor het laatst zonlicht hebben gezien”, legt Gerritsen uit. „Maar het kan nog wel een jaar du-

Sander Gerritsen. Hij leidde in 2017 ook de opgravingen op de Groeneplaats in Den Burg.

FOTO RENÉ POP

ren voordat de uitslag er is.”

Volgens gemeentelijk archeoloog Michiel Bartels zijn ringwalstructuren heel bijzonder. „Het zijn de

vroegste verdedigingswerken, van voor de kastelen. Daar kan Den Burg trots op zijn.”

De afgebrande discotheek Jelleboog was gevestigd in een stolpboerderij, die sinds de achttiende eeuw op deze locatie stond. De fundering is bewaard gebleven, evenals een gemetselde waterput en een aanbouw. Onderin een koker heeft gezeten om overtollig water uit Den Burg af te wateren op de gracht.

Trappetje

Even verderop troffen de onderzoekers nog een zeventiende- of achttiende-eeuws trappetje aan. „Zo liepen de bewoners naar beneden naar de gracht”, aldus Gerritsen. Daarin zijn overigens weinig voorwerpen aangetroffen. De Texelaars hielden de gracht eeuwenlang schoon om te voorkomen dat hij zou overlopen.

De archeologen moeten hard werken om vrijdag klaar te zijn. Ze moeten nu kiezen waar ze de laatste drie dagen aan besteden. Behalve naar de datering is Gerritsen nog benieuwd naar de richting waarin de gracht liep en de breedte ervan. Bartels gaat

uit van zo'n dertig tot veertig meter. Binnen de wal konden alle inwoners van het oude Texel vluchten als er gevaar van zee dreigde, zoals piraten.

Werner Dros, eigenaar van Dros Grondverzet dat voor het grondwerk zorgt, luistert belangstellend naar de uitleg van de archeologen. Hij vindt het maar niks dat zij slechts twee weken de tijd hebben gekregen om hun belangwekkende werk te doen.

„Nadat de Jelleboog is afgebrand heeft het terrein negen jaar braak gelegen en nu is het haastwerk. Dat komt omdat de eigenaar verplicht is om het onderzoek te betalen. Dat is niet goed, eigenlijk zou de gemeente dat moeten doen, want het is van belang voor de gemeenschap”, vindt hij. „Als je je geschiedenis niet kent, ken je je toekomst niet.”

Water warm houden

Bartels wil graag meer weten als Dros vertelt dat hij aan de Hallerweg op de grond van zijn broer Jaap ook kuilen heeft gezien die aan de kuilkransen deden denken, met stenen erin. Kookstenen, weet Bartels: „Die werden gebruikt om water warm te houden.”

Texel is stokoud, zegt Dros. „De Hallerweg is hoog en werd duidelijk bewoond. Net als de Harkebuurt waar ik zelf woon, en De Waal. Bij de ruilverkaveling is er veel reliëf vernield, zonde.” Hij is zeer geïnteresseerd in de opgravingen. „Logisch als je zoals ik altijd in de grond zit te wroeten”, vindt hij. „Dat grondprofiel vind ik mooi: duizend jaar gaat aan je voorbij.”

„De vroegste verdedigingswerken. Daar kan Den Burg trots op zijn

„Dat grondprofiel vind ik mooi: duizend jaar gaat aan je voorbij